

vergadering **C160 – CUL21**

zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 18 maart 2014

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jurgen Verstrepen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het gebruik van ‘native advertising’ - 881 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het taalgebruik op de openbare omroep - 959 (2013-2014)	6
Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het niet bekendmaken van de aanwezigheid van politici in programma’s die ressorteren onder de VRT-nieuwsdienst - 1106 (2013-2014)	9
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de buitenland-berichtgeving op de VRT - 997 (2013-2014)	
Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de beslissing van de VRT om haar correspondenten in China en de VS terug te halen - 998 (2013-2014)	15

■

Voorzitter: de heer Philippe De Coene

**Vraag om uitleg van de heer Jurgen Verstrepen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het gebruik van ‘native advertising’
- 881 (2013-2014)**

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, minister, collega's, zoals u wel weet, beginnen steeds meer nieuwssites de voordelen van ‘native advertising’ te ontdekken. Ook in België begint het fenomeen meer aandacht te krijgen bij Vlaamse mediagroepen. Onlangs was er Newsmonkey dat er openlijk voor uitkwam dat het gebruik zal maken van het marketinginstrument. De lezer is er zich vaak niet noodzakelijk van bewust dat het artikel dat hij leest geschreven is om een product te promoten.

Wat is ‘native advertising’? Het zijn advertenties die worden geplaatst op digitale platformen en ze worden je voorgeschoteld ‘in-stream’. Ze worden dus met echte content getoond, al dan niet met een duidelijke melding dat het om een gesponsorde content gaat. De idee achter ‘native advertising’ is dat consumenten steeds meer ‘ad-blokkers’ inschakelen, software die de advertenties in de browser simpelweg blokkeert. Om dat tegen te gaan hebben de marketeers een slim ideetje uitgewerkt: ‘native advertising’, commerciële boodschappen die er uitzien als journalistieke content. Adverteerders kunnen dus tegen betaling artikels aanleveren voor onder andere een aantal websites.

‘Native advertising’ komt, zoals zoveel nieuwe trends, uit de Verenigde Staten. Daar maken websites als bustfeed en The Huffington Post al langer gebruik van deze marketingmethode. In Vlaanderen doet ook Newsmonkey dat. De Vlaamse nieuwssite heeft zelfs een Twitteraccount namelijk Newsmonkey partner waar ze haar native advertenties bekendmaakt.

De mediasector is breder dan alleen maar radio en televisie. De aanleiding voor deze vraag was een artikel in De Morgen waarbij men kiest voor de aanval tegen Telenet en tegelijkertijd Stievie promoot – zeer gevoelig natuurlijk. In het artikel ‘Telenet verhoogt zijn tarieven, tijd om de kabel door te knippen’ worden alle opties van Stievie besproken en vergeleken met Telenet en Yelo TV. U mag twee keer raden wie er als beste is uitgekomen in het artikel in De Morgen: natuurlijk diegene die mee Stievie heeft ontwikkeld. Goed, vrijheid, blijheid in de economische sector.

Naast de digitale platformen zijn er ook de krantjes zoals De Zondag en Metro die vol staan met ‘advertorials’ waarbij niet staat dat het over sponsored content gaat. Met de verkiezingen zie je dat ook: verder een advertentie voor de verkiezingen en een paar pagina's daarvoor staat een interview.

De argumenten van de voorstanders van ‘native advertising’ zijn dat consumenten snel ruiken of iets echt is of niet. Consumenten gaan zich steeds beter trainen op het herkennen van phishing content. Ze vertrouwen die niet meer en bovendien gaat het imago van de publicatie naar beneden. Minister, gelooft u dat elke burger – en ik denk dat wij geen voorbeelden zijn van de doorsnee maatschappij, als ik mij voorzichtig mag uitdrukken, ook omdat we deze materie volgen – het onderscheid kan maken tussen een redactioneel stuk en een ‘advertorial’? U hebt in deze legislatuur heel fel ingezet op mediawijsheid en ook aangegeven dat dit een belangrijke uitdaging is in de hedendaagse informatiemaatschappij. Vindt u dat een burger die verwacht een objectief nieuwsbericht te lezen, voortdurend op zijn hoede moet zijn voor een vertekend artikel dat bijvoorbeeld een merknaam promoot?

Door de opkomst van nieuwe technologie kan de kijker nu reclameblokken vermijden. Dat maakt televisiereclame binnen televisieblokken minder interessant. Zenders gaan op zoek naar nieuwe inkomsten en adverteerders zoeken ook andere manieren. Het is dus een logisch

gevolg en vervolg. Productplacement is een van die mogelijkheden. Dat geldt ook voor printmedia. Door de digitalisering, de gratis content, verliezen die mediabedrijven hun adverteerders en moeten ze naar andere manieren zoeken. De gebruikte definitie van productplacement binnen de herziene Europese richtlijn ‘audiovisuele mediadiensten’ van 18 oktober 2007 is: “Elke vorm van audiovisuele, commerciële communicatie die bestaat in het opnemen van of het verwijzen naar een product of dienst of een desbetreffend handelsmerk binnen het kader van een programma tegen betaling of soortgelijke vergoeding”. Die definitie is ook gebruikt bij het ontwerp van decreet betreffende de radio-omroep van 2009.

Ik probeer dus een aantal dingen te linken. Er zijn duidelijke afspraken over product placement, maar aangezien alle media steeds meer naar elkaar toegroeien, moeten we er toch nog aandacht voor hebben. Minister, hoe staat u tegenover het fenomeen van ‘native advertising’? Is het een gevaarlijke trend? Moeten de Vlaamse nieuwssites ervoor uitkomen wanneer ze aan ‘native advertising’ doen? Zou u de piste van het invoeren van een symbool voor ‘native advertising’ – zoals de PP bij televisie waardoor de consument weet dat hij die content commercieel moet bekijken – overwegen?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, mijnheer Verstrepen, u gaf het al aan dat ‘native advertising’ een breed concept is. Soms wordt het omschreven als advertenties die aansluiten op de content. Doordat de content complementair is aan de gebruikerservaring, vormt het geen onderbreking van de flow. Wikipedia omschrijft het bijvoorbeeld als een online reclame-techniek waarmee de adverteerder de aandacht probeert te trekken door content aan te bieden die in de context ligt van waar de gebruiker naar kijkt of surft.

‘Native advertising’ kan dan ook zeer breed zijn, gaande van bijvoorbeeld een advertentie die je te zien krijgt over een televisietoestel terwijl je de online programmagids raadpleegt van een tijdschrift tot reclame voor een bepaalde reisverzekering terwijl je een e-mail leest die promoties van een reisbureau inhoudt. Het fenomeen is ook alomtegenwoordig. Bij wijze van boutade zouden we als voorbeeld kunnen geven dat wie tienmaal via Google zoekt op het woord ‘kattenvoer’, onvermijdelijk van bij de eerste pagina reclame zal krijgen voor een bepaald merk kattenvoer.

In deze vraag gaat het vermoedelijk over een specifieke vorm van reclame, zijnde de artikels die op nieuwssites verschijnen en die een zekere informatie- en/of nieuwswaarde inhouden voor de gebruiker, maar die gemaakt, geproduceerd of gesponsord zijn door een bedrijf of onderneming. Ze staan tussen andere artikels die wel redactioneel zijn en handelen over een onderwerp dat ermee verband houdt. Ze worden ook ‘advertorials’ genoemd. Ze zijn dus een vorm van ‘native advertising’. Het zijn advertenties die vermomd zijn – dat is toch de term die bij mij opkomt – als redactionele artikels.

Deze zogenaamde ‘native advertising’ is dus reclame, geen journalistiek en moet ook als zodanig duidelijk worden aangegeven, wil men het publiek niet misleiden. Ik heb in deze context contact opgenomen met de Raad voor de Journalistiek. Artikel 11 van de code van de Raad voor de Journalistiek zegt hierover: “De journalist leent zich niet tot reclame of propaganda en laat zich niet onder druk zetten door adverteerders of door belanghebbenden bij de informatie. Reclameboodschappen en ingezonden mededelingen worden zodanig gebracht dat de lezer, kijker en luisteraar ze niet kan verwarren met de eigen berichtgeving.”

Het fenomeen is dan ook niet zo nieuw als wel eens wordt voorgesteld. In de geschreven pers bestaat er ook reclame waarin journalistieke technieken worden gebruikt, bijvoorbeeld met bijlagen in de kranten die worden gesponsord door een bedrijf, een aantal bedrijven of een sector. Er wordt steeds op aangedrongen om die artikels of bijlagen te onderscheiden van de redactionele inhoud, bijvoorbeeld door een ander lettertype te gebruiken, door een logo van het bedrijf aan te brengen of door middel van een vermelding die duidelijk maakt dat het om inhoud gaat die in opdracht van een adverteerder is gemaakt.

Ik deel het standpunt dat in de code van de Raad voor de Journalistiek verwoord is, namelijk dat er een strikte scheiding moet zijn tussen de redactionele journalistieke bijdrage en de reclamecontent.

Bij radio-omroep en televisie is die strikte scheiding trouwens opgenomen in de bepalingen van het Mediadecreet. In artikel 79 stelt men dat televisiereclame, zelfpromotie uitgezonderd, en telewinkelen duidelijk herkenbaar moeten zijn en onderscheiden moeten kunnen worden van redactionele inhoud. Hetzelfde geldt voor radioreclame. Artikel 86 stelt daarover: “Radioreclame, zelfpromotie uitgezonderd, moet duidelijk herkenbaar zijn en moet kunnen worden onderscheiden van redactionele inhoud. Radioreclame moet met akoestische middelen van andere onderdelen van het programma worden onderscheiden.”

De VRT-nieuwsdienst past ‘native advertising’ niet toe bij deredactie.be. Dat zou immers ingaan tegen het principe dat op de deredactie.be commerciële communicatie verboden is. De strikte scheiding tussen informatie en ‘native advertising’ is natuurlijk moeilijker te handhaven wanneer de informatie verspreid wordt via het internet. Het internet is een medium dat zich sowieso moeilijk laat reguleren. Het wordt een platform waar reclame en content steeds meer verstrengeld raken. Dat stelt u ook vast. Nochtans ben ik van mening dat ook journalisten van nieuwssites, die naam waardig, de code voor de journalistiek moeten respecteren en dat er dus een duidelijke scheiding moet zijn tussen redactionele content en advertentiecontent. Ik pleit er dan ook voor dat men inderdaad aangeeft wanneer men ‘native advertising’ gebruikt.

Naar eigen zeggen doet Newsmonkey dit en heeft het dit ook steeds gedaan, van in het begin, zodat het onderscheid tussen redactionele content en ‘native advertising’ duidelijk is. Newsmonkey stelt dat het verschil tussen redactionele content en ‘native advertising’ op hun website duidelijk is. Ze achten dit noodzakelijk. Zo niet zouden lezers snel afhaken, aldus Newsmonkey.

Een verplicht symbool opleggen voor Vlaamse sites is een issue. Misschien is het een beetje disproportioneel voor de Vlaamse nieuwssites. Het internet is immers een internationale omgeving. De Vlaamse nieuwssites staan tussen de internationale nieuwssites, en daar hebben wij geen bevoegdheid over. Wat wel kan gebeuren en belangrijk is, is dat de Vlaamse nieuwssites daarover in het licht van de zelfregulering met elkaar overleggen.

We moeten deze vorm van reclame natuurlijk plaatsen binnen de context van andere nieuwe vormen van reclame waarvan de eindgebruiker ook niet altijd op de hoogte is of zich niet in staat weet ze te herkennen als reclame. Ik verwijs in dat verband naar de resultaten van het onderzoek naar reclamewijsheid bij kinderen en jongeren, dat ik liet uitvoeren in 2012. Naast een onderzoek over de thematiek heeft het kenniscentrum Mediawijs.be de opdracht gekregen om hieromtrent een proefproject op te starten voor het onderwijs. Het is inzake dergelijke materies immers belangrijk om niet alleen te kijken naar de aanbieder, die zijn boodschap kwijt wil en die zijn verantwoordelijkheid moet opnemen, maar dat we ook inzetten op de competenties van de eindgebruiker die de boodschap ontvangt. Inzetten op reclamewijsheid zal in de toekomst alleen maar belangrijker worden om te kunnen oordelen over het onderscheid.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Iedereen is op zoek naar nieuwe vormen van inkomsten. Zoals u zelf zegt, kun je het internet helemaal niet reguleren, vooral omdat het wereldwijd is. Je zit in een omgeving waar iedereen over het muurtje kijkt. Zo is wat Newsmonkey in Vlaanderen doet, gebaseerd op een Amerikaans project. Ze pakken dan natuurlijk ook de technieken over. Dan zit je meteen met de vraag wat de definitie van een nieuwssite is. Het evolueert ook. Wat is nieuws? Ik maak de brug naar de actualiteits- en informatieprogramma's. U zat gisteren nog in De Ideale Wereld. Je ziet de verschuiving daar ook, ook al omdat de eindgebruiker dat vraagt.

Ik denk effectief dat een groot deel van de aandacht in dit verhaal moet zitten bij de eindgebruiker, de jongeren, de consument. Het is wel gemakkelijk om te beginnen met reguleren,

maar waar stop je dan, hoe controleer je het, enzovoort? Daaraan moet inderdaad veel meer aandacht worden besteed. Je zit met generaties die groot worden in een commerciële omgeving en effectief die verschillen niet meer zien tussen wat aangekocht is en wat niet. Ik vraag mij het soms zelfs af in de weekendkranten. Ik lees artikels over bij- en verziendheid, waarbij twee merken prominent aanwezig zijn. Daarbij staat dan niet dat het eigenlijk reclame is. Ik ken ook de verkoopsystemen van de printmedia. Die worden doorgetrokken naar het digitale. Maar digitaal is het nog meer controleerbaar en manipuleerbaar. Dat is effectief one-to-one-marketing, de heilige graal waar iedereen nu achter zit, achter al die data. Je tikt iets in, je zoekt iets op en wordt langs alle kanten gevolgd: op Facebook, enzovoort. Je wordt blootgesteld aan een continue stroom van informatie.

Mijn bekommernis – en ik hoop ook de uwe – is dat we een probleem zullen hebben op de dag dat de consument het verschil niet meer ziet. Ik ben liever proactief en loop graag wat vooruit. Jongeren zijn de grote gebruikers. Bij de VRT hebben we het voorbeeld gehad, met het nieuwsfragment in 15 seconden: een geweldig concept. Facebook begint nu ook met bewegende reclame van 15 seconden. Het leeft dus. We moeten er heel veel aandacht aan besteden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het taalgebruik op de openbare omroep - 959 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, mijn vraag om uitleg is al een paar keer uitgesteld. Het debat werd intussen eigenlijk al vrij uitvoerig gevoerd in de media. We hebben echter gezien dat er bij de media, en met name ook bij de openbare omroep, toch wat voortschrijdend inzicht is gekomen. Ik stel de vraag om uitleg vandaag dus toch nog, ook om officieel het antwoord te horen.

Na de presentatie van de Music Industry Awards (MIA's) door Natalia op de VRT vroegen mensen zich af of de openbare omroep hier wel correct omsprong met de standaardtaal. In de beheersovereenkomst stelt de Vlaamse overheid immers een aantal eisen aan de openbare omroep met betrekking tot die standaardtaal. Voor alle duidelijkheid – en dat is ook al een paar keer gezegd in de discussie –: ik heb niets tegen mevrouw Natalia. Ik heb ook niets tegen dialecten, voorzitter, ik 'klap' zelf ook dialect. Het incident Natalia is een moment-opname. Maar er zijn natuurlijk veel meer voorbeelden van de discussie hoe media in het algemeen moeten omspringen met taal en standaardtaal. Dit parlement moet zeker kijken naar de openbare omroep, omdat wij als Vlaamse overheid een beheersovereenkomst hebben met die openbare omroep.

Ik citeer een paar passages uit die beheersovereenkomst. “De VRT zorgt ervoor dat haar journalisten, presentatoren en interviewers het Standaardnederlands gebruiken. De VRT gebruikt voorts, waar dit kan en past, een helder Standaardnederlands in haar programma's. De taaladviseur zorgt in toepassing van het taalcharter eveneens voor permanente aandacht voor het Standaardnederlands.” En ook: “De VRT zorgt ervoor dat haar journalisten, presentatoren en interviewers het Standaardnederlands gebruiken.”

Minister, bent u van mening dat de VRT de beheersovereenkomst heeft geschonden? Dat klinkt wat opgeblazen. Ik zei al dat er sprake was van voortschrijdend inzicht. In het begin zei de VRT dat er niets aan de hand was. Inmiddels hebben we gemerkt dat de taalraadsman

Ruud Hendrickx heeft gezegd dat ze over de schreef zijn gegaan. Misschien hebben we het antwoord op de eerste vraag dus al.

Acht u het nuttig dat de regels met betrekking tot het taalgebruik op en door de openbare omroep op een of andere manier worden verfijnd of dat er strenger dan vandaag wordt toegezien op de naleving van de afspraken die wij in de beheersovereenkomst hebben gemaakt?

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Uiteraard werd het debat al uitvoerig gevoerd in de media. Waarover gaat het? Een gastpresentatrice die optreedt. Het gaat niet over een medewerker van de VRT. Dat lijkt mij duidelijk. Ik zie dus geen problemen. Want, collega, als we die regel zouden hanteren, zouden heel veel mensen niet mogen passeren: Johan Boskamp, enzovoort. Ik kan nog namen noemen. Als u dat niet koosjer, maar in strijd met de beheersovereenkomst vindt, waar was u dan al die tijd met uw opmerkingen?

Langs de andere kant vind ik dat we streng moeten zijn voor de presentatoren en de mensen die voor de nieuwsdienst werken. Op dat vlak moeten we de naleving van de beheersovereenkomst afdwingen. Zelfs zonder beheersovereenkomst vind ik taal voor een omroep absoluut belangrijk. Ik heb daar geen beheersovereenkomst voor nodig. Ik vind dat de openbare omroep een voorbeeldfunctie vervult en op dat vlak streng moet zijn.

Ik heb de voorbije jaren bij bepaalde presentatoren van talkshows een zekere nonchalance met betrekking tot het Algemeen Nederlands gemerkt. In dat verband zou de VRT weer even opnieuw de puntjes op de i moeten zetten.

Wat betreft de gasten die opdraven en optreden, moeten we echter wel wezen. In feite zouden we die mensen dan moeten zeggen dat ze niet geschikt zijn. Die mensen hebben hun expertise en brengen in de manier waarop ze praten hun eigen kleur en taal mee. Indien we allemaal de standaardtaal zouden gebruiken, zouden we in de richting van een grijze maatschappij evolueren. Ik hoed me daarvoor.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, ik wil even een beetje geschiedenis naar voren brengen. Ik ben 27 jaar geleden bij de BRTN begonnen. Ik ben nog een discipel van die generatie. In die tijd werden we gedrild en kregen we opmerkingen. Ik heb wegens mijn taalgebruik nog een nota van de heer Berode gekregen. Dit is trouwens een leuke anekdote. Ik heb toen leren ademen. Ik ben naar de logopediste van de openbare omroep gestapt en zij heeft me ademhalingstechnieken bijgebracht die ik nog altijd toepas als mensen me onderbreken of als ik heel lang wil praten. Dat is nuttig in de politiek.

Ik vond taal ook zeer belangrijk. Alles evolueert evenwel. Ik treed de heer Yüksel dan ook bij. Het lijkt me nogal wies dat de journalisten en de presentatoren die bij de openbare omroep als anchors fungeren de standaardtaal gebruiken. Aangezien de maatschappij is veranderd, mogen we daar echter iets soepeler mee omgaan.

Als ik naar het buitenland kijk, bijvoorbeeld naar de alom geroemde BBC, moeten we ook eerlijk zijn. Daar krijgen we op de televisie ook alle dialecten van Groot-Brittannië, zelfs van Schotland, te horen. We moeten daar ruimdenkend over zijn en niet te veel met het vingertje wijzen.

Ik zie niet echt een probleem in verband met dit programma. Het gaat trouwens om een gimmick. De presentatrice was nu net zo. We maken trouwens ook grappen over die dialecten. Het Leugenpaleis bestond enkel uit dialecten. Al die programma's en typetjes bestonden uit sappige dialecten. Ik vond dat een rijkdom.

Het gaat hier om een entertainmentprogramma. Misschien is dit onvoldoende gecoverd. Dat is dan een productiebeslissing geweest. Daar houd ik me ver van weg. Volgens mij is er geen echt probleem en hoeft dit geen politieke discussie te worden.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, ik houd enorm van dialecten. Ik hoor graag Bruggelingen, Kortrijkzanen of Gentenaars bezig. Ze stemmen me altijd enigszins jaloers, aangezien we in Antwerpen natuurlijk geen dialect kennen. *(Gelach)*

Volgens mij moeten we met betrekking tot dit onderwerp de gulden middenweg bewandelen. De heer Yüksel heeft als voorbeeld Johan Boskamp aangehaald, die enkel Rotterdams kent. De heer Boskamp is echter steeds als deskundige en niet als presentator uitgenodigd. Dat maakt een verschil.

De dame in kwestie, waar ik zeer veel respect voor heb, is als presentatrice uitgenodigd. Indien dit, zoals de heer Verstrepen heeft aangehaald, deel van een bepaald format uitmaakt, moet dit misschien duidelijk worden gemaakt.

Ik denk niet dat het voor de VRT een goede zaak zou zijn terug te keren naar de tijd toen de heer Verstrepen daar werkte. Ik herinner me trouwens dat Carl Huybrechts op zijn taalproeven gebuisd was en gedurende maanden Sportweekend niet meer mocht presenteren. Naar dergelijke toestanden hoeven we niet terug te keren.

Toch zou ik een warm pleidooi voor het Standaardnederlands willen houden. Ik ben, net als de heer Vandaele, lid van de Nederlandse Taalunie. Onze commissiesecretaris is daar ook actief in. Aangezien het Nederlands tegenwoordig steeds meer onder druk komt te staan, lijkt het me belangrijk en nuttig correct Nederlands te spreken.

Ik besef dat er een tijd en een plaats voor alles is. Er zijn plaatsen waar dialecten of minder juist Nederlands kunnen worden gebruikt. Er zijn echter ook plaatsen waar het correct gebruik van het Nederlands belangrijk is. Ik erger me nog meer aan gewoonweg fout Nederlands dan aan de accenten die bepaalde mensen hebben. De VRT mag echter niet te frivolous doen. Wat het gebruik van het Standaardnederlands betreft, moet een openbare omroep de rol van voortrekker vervullen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, zoals de vorige sprekers al hebben gezegd, was het de bedoeling van Eén om Natalia eenmalig als artieste in te zetten voor de uitzending van de MIA's. Ze heeft dat gedaan met haar identiteit en haar uitstraling.

In de beheersovereenkomst staat hierover het volgende: “Doelstelling 37.33: De VRT zorgt ervoor dat haar journalisten, presentatoren en interviewers het Standaardnederlands gebruiken. De VRT gebruikt voorts, waar dit kan en past, een helder Standaardnederlands in haar programma's. De taaladviseur zorgt, in toepassing van het taalcharter, eveneens voor permanente aandacht voor het Standaardnederlands.”

De VRT heeft dan ook in uitvoering van de beheersovereenkomst het Taalcharter 2012 aangenomen, dat de editie uit 2007 vervangt. Het expliciteert de opdracht uit de beheersovereenkomst door de taaleisen te specificeren die gelden voor de verschillende rollen en genres die op de VRT-kanalen aan bod komen. In het Taalcharter 2012 staat onder meer, en ik citeer: “Van stemmen die een dragende rol spelen in de omgang met de mediagebruiker, zoals presentatoren en hosts, wordt gebruik van standaardtaal verwacht. Voor gelegenheids-presentatoren kan een lichte tongval in de standaardtaal toegestaan worden.”

Collega's, dat is zoals verschillende collega's hebben gezegd en aangevoeld. Uiteraard moet de VRT haar standaardtaal Nederlands bewaken in de reguliere uitzendingen met de reguliere gezichten, maar hier ging het om een gastoptreden van een presentatrice in een specifieke rol. Ik zie geen redenen om die regels te verfijnen. Ik denk dat ze duidelijk zijn. Ze zijn ook voldoende doorgesproken en ze zijn goedgekeurd door het management en de raad van bestuur. Ze vormen een bruikbaar werkkader voor de programmamakers.

De VRT heeft me gezegd dat ze zeker en vast lessen heeft getrokken uit dit specifieke voorval. Men zal er nauwgezet op toezien en rekening houden met die gevoeligheden.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, het antwoord dat de VRT nu voor u heeft gemaakt, wijkt toch wat af van de reactie van de taalraadsman. De taalraadsman heeft eerst een paar weken op zijn tong of zijn tanden gebeten en uiteindelijk toch gezegd, in tegenstelling ook tot wat de heer Yüksel zegt, dat ze die mevrouw Natalia – en u hoort hoe eerbiedig ik ben – toch in een verkeerde rol hebben gecast en dat ze daarmee in de fout zijn gegaan. Daar heeft hij gelijk in, denk ik.

Minister, de afspraken en codes zijn duidelijk, ook binnen de VRT, zegt u, maar ik weet dat niet. U zegt dat een lichte tongval kan voor een gelegenhedenpresentator. Maar dan moeten we discussiëren over wat een lichte tongval is en dan is de vraag of dat nog op Natalia van toepassing is. Ik wil er niet meer van maken dan wat het is, maar ik heb het gevoel dat het ook voor de openbare omroep steeds bijzonder moeilijk is om ermee om te gaan en dat het niet allemaal zo duidelijk en simpel is. Aan de hand van verschillende programma's en verschillende types van medewerkers en presentatoren twijfelt men telkens welk taalregister men moet hanteren.

Ik dank u voor uw antwoord, minister, maar ik denk dat het thema niet weg is en dat het nog wel eens terugkomt. Het geldt voor alle omroepen, dat is ook gezegd, maar vanuit dit parlement kunnen we enkel naar de openbare omroep kijken. Ik ben benieuwd hoe men er in de toekomst mee omgaat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het niet bekendmaken van de aanwezigheid van politici in programma's die ressorteren onder de VRT-nieuwsdienst - 1106 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, ik wilde een cirkel rondmaken, want een van mijn eerste interpellaties aan u ging over de veroordeling die de VRT had opgelopen bij de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) wegens het niet uitnodigen van de toenmalige voorzitter van het Vlaams Belang.

We weten allemaal dat de aanwezigheid van politici op televisie niet op een apothekersweegschaal dient te worden afgewogen. We moeten niet terug naar tijden dat men, bij wijze van spreken, met de chronometer ernaast keek welke politici hoe lang aan het woord was. Ondanks die evolutie hebben we nog altijd artikel 39 en artikel 6, paragraaf 2, van het Mediadecreet, passages die ik niet voorlees, want u kent het decreet even goed als ik.

Er is altijd heel wat discussie over de cijfers. Je kunt bijvoorbeeld perfect de cijfers krijgen over de aanwezigheid van politici in spelprogramma's, programma's van infotainment of louter entertainment. Die oplijsting wordt gemaakt en door de VRT vrijgegeven. Maar op meerdere vragen van mij over de aanwezigheid van politici in duidings- en nieuwsprogramma's, waar er toch een objectief evenwicht dient te worden nagestreefd, antwoordt de VRT dat die niet te verkrijgen zijn. Volgens de VRT zou dat de eigenheid en neutraliteit van de VRT in gevaar brengen.

Maar als je kijkt naar de cijfers die in onze samenleving circuleren over de aanwezigheid van politici in duidings- en informatieprogramma's, stel je toch een probleem vast. Dan lijkt het mij beter dat de VRT transparant zou zijn over het uitnodigen van politici in dergelijke programma's. We stellen vast dat heel wat partijen overbevraagd worden om deel te nemen aan dergelijke programma's en dat men andere partijen niet kent. Ik denk aan Groen in 'Reyers laat'. Er circuleren allerhande cijfers op het internet, sommige geloofwaardiger dan andere.

Ik probeer er een evolutie in te vinden. In alles wat ik daarover vind, stel ik een evolutie vast. Op basis van de sterkte in het electorale landschap wordt Groen serieus overbevraagd, terwijl een partij als het Vlaams Belang heel moeilijk aan bod komt. Laat nu aanwezigheid in de media toch een belangrijk criterium zijn om de democratie toch enigszins af te wegen. In die cijfers zit wel degelijk een lijn als je ze doortrekt van 'Reyers laat', over 'De zevende dag' naar 'Terzake' enzovoort.

Ik heb zelf ook nog een klacht ingediend bij de VRM samen met collega Wim Van Dijk, naar aanleiding van het onderwijsdebat in dit huis dat door 'Terzake' uitgelicht werd. De VRM heeft uiteindelijk gezegd dat de klacht onvoldoende gegrond is, maar wel ontvankelijk. In de motivatie van de VRM staan toch wel enkele vingervijzingen naar de VRT.

Onder meer daardoor en door het antwoord op mijn laatste schriftelijke vraag dat ze de cijfers niet willen geven, kom ik tot deze vraag. Het schendt eigenlijk ook de VRT. In heel veel kringen wordt er vaak gezegd dat de VRT niet objectief is, dat de ene te veel en de andere te weinig aan bod komt. Niemand verwacht nog dat men gaat chronometreeren wat het aandeel van politici in programma's is, maar er moet een evenwicht zijn en dat evenwicht is momenteel zoek. Dat blijkt bijvoorbeeld uit cijfers die ik kan terugvinden op de website van Doorbraak.be waar iemand dit al vier jaar volgt. Hij doet dat niet met de chronometer, maar bekijkt gewoon de verhoudingen van wie er wordt uitgenodigd en wie niet. Dat is interessant om te lezen.

Er is ook het verslag van het Elektronisch Nieuwsarchief (ENA), Nieuwsmonitor 2, waarin men duidelijk zegt dat er wel degelijk partijen zijn – en dat zijn niet de traditionele partijen maar de iets minder traditionele partijen – die zeer weinig aan bod komen, omzeggens bijna niet.

Ik denk dat het in het belang van de VRT is om die discrepantie weg te nemen en om er transparant over te communiceren. Als de VRT zegt dat het niet gaat omdat het de onafhankelijkheid van de VRT in gevaar brengt, dan vraag ik me af of een dergelijke manier van werken in het buitenland ook de onafhankelijkheid van zenders in het gedrang brengt. In Frankrijk is het de regel dat de Conseil supérieur de l'audiovisuel Franse (CSA) elke maand bij de voorzitter van het Franse parlement een verslag moet indienen met de namen en het aandeel van politici op alle Franse zenders. Ik heb nog nooit iemand horen zeggen dat dit de onafhankelijkheid van de Franse zenders in het gedrang brengt. Die transparantie zal er ook voor zorgen dat, als er bij de VRT al iemand zou zijn die bepaalde partijen of bepaalde politici uitsluit, er een psychologische drempel wordt ingebouwd om dat dan niet langer te doen. Het lijkt mij een win-winsituatie, en voor de politici die dan niet meer in de media moeten klagen dat ze niet aan bod komen – en ik heb het dan niet alleen over mijn eigen partij, maar er zijn ook politici van andere partijen die al meermaals hebben gezegd dat ze niet correct worden behandeld door de VRT –, en voor de VRT.

Minister, bent u het eens met de VRT en het antwoord dat u namens de VRT op mijn schriftelijke vraag hebt bezorgd, namelijk dat de VRT niet transparant wil zijn inzake duidingsprogramma's of programma's die ressorteren onder de nieuwsdienst? Waarom geeft de VRT die informatie niet? Ik ben van mening dat het openbaar zijn van die lijsten, zoals het trouwens is opgenomen in de beheersovereenkomst, nuttig zou zijn voor de VRT. Denkt u niet dat zo'n lijst, en voor de VRT, en voor de democratie, en voor politici nuttig kan zijn? Bent u te vinden voor een regeling zoals in Frankrijk? CSA doet dat zeer consequent en daar is weinig discussie over deze problematiek. Als u zo'n regeling niet nodig vindt, had ik graag vernomen waarom niet. Hoe is de regeling voor de komende verkiezingen wat betreft de behandeling van politieke partijen in programma's van de nieuwsdienst? Gaat de VRT dat alweer naar eigen inzicht doen of niet? Is de beruchte nota 'De VRT en de democratische samenleving' nog altijd van kracht bij de VRT? In die nota staat uitdrukkelijk dat men het Vlaams Belang anders moest behandelen dan de andere partijen in Vlaanderen. Bestaat die nota nog en wordt ze nog gebruikt door de VRT?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, minister, collega's, zoals de heer Wienen zegt, gaat die discriminatie natuurlijk over meer dan het louter tellen van aanwezigen. Ik ben het ermee eens dat het goed zou zijn dat de VRT rapporteert over het aantal politici in televisieprogramma's. Het zou ideaal zijn als de VRT dat spontaan zou doen, maar ze zou toch zeker moeten antwoorden op vragen die vanuit het parlement worden gesteld. Ik heb het ook meegemaakt met een vraag van mij van 4 januari 2012 over aanwezigheden in 'Reyers laat'. Er kwam geen antwoord van de openbare omroep. Ik kreeg die getallen niet. Dat lijkt me geen goede aanpak en opstelling.

De collega zei het al dat iedereen die een beetje tijd heeft en het wil en durft in kaart te brengen, dat ook kan. En er zijn mensen met tijd. Er zijn zelfs mensen die daarvoor betaald worden: onderzoekers. We hebben onlangs inderdaad een artikel kunnen lezen in Doorbraak waarin iemand alles had opgelijst en een vergelijking had gemaakt tussen de electorale sterkte van een partij en de aandacht die die partij krijgt in informatieprogramma's. Het resultaat was vrij onthutsend voor een aantal partijen.

Wat mij betreft, moet niet alles met een apothekersweegschaaltje worden afgewogen, maar het mag ook niet worden weggestopt. Het is perfect mogelijk om er open en transparant over te zijn. Dat zou een betere houding zijn en een beter signaal van de openbare omroep.

De heer Philippe De Coene: Minister, ik heb hier onlangs ook een schriftelijke vraag over gesteld naar aanleiding van iets dat onszelf ook aanbelangt, namelijk de uitzendingen van Villa Politica, die wij mee ondersteunen. Ik heb dat gedaan omdat ik over de jaren heen heb gemerkt dat ik een aantal mensen nooit zie en een aantal andere altijd. Dat staat los van hun eigenlijke parlementaire activiteiten en ik heb dit zeker niet gedaan in een sfeer van na-ijver en jaloezie. Gewoon om te weten of mijn buikgevoel klopte, heb ik deze vraag gesteld.

Ook ik heb het typeantwoord gekregen. Het is blijkbaar het antwoord dat over de legislaturen heen wordt gehanteerd, en daar kunnen we begrip voor hebben. Waar ik minder begrip voor heb, is voor een onderdeel van de argumentatie. Men zegt namelijk dat de verkeerde conclusies eruit zouden kunnen worden getrokken. Ik zit nog maar 15 jaar in het parlement, ik ben nog maar 53 jaar en ik ben ongeveer 25 jaar bezig met communicatie: ik besef dat ik nog veel te jong en te naïef ben om bepaalde conclusies te trekken. Eerlijk gezegd, ik heb geen enkele omroep of redactie nodig om mij te wijzen op het feit dat ik eventueel on gepaste conclusies zou kunnen trekken.

Men bewijst er zichzelf geen dienst mee, want als het allemaal redelijk is, dan zullen de resultaten ook niet verrassend zijn. Ik heb het vermoeden dat de resultaten nu en dan niet redelijk zijn en dat men dit goed weet. Men wil niet dat de kat de bel wordt aangebonden; daarom doet men het niet. Ik vind dat een beetje spijtig, vooral omdat parlementsleden – en ik reken mezelf tot die categorie – die het bijzonder goed voor hebben met de openbare omroep, voor schut worden gezet. We krijgen eigenlijk te horen dat we er geen zaken mee hebben en dat als we er wel zaken mee zouden hebben, de omroep nu al weet dat wij niet het volle verstand bezitten om er de juiste conclusies uit te trekken. Ik vind dat betreurenswaardig.

Het gevaar zit hem niet in het krijgen van informatie, wel in het dom omgaan met informatie en in van informatie desinformatie maken. Door informatie achter te houden, wordt de deur alleen maar wijder opengezet voor de desinformatie.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, dames en heren, hierover werden inderdaad al verschillende vragen gesteld. Iedere keer werd daarop geantwoord. Die antwoorden zijn inderdaad overlappend. Ik zal de gelijkaardige vragen die aan mezelf of aan de minister-president werden gesteld, nu niet oplijsten.

De redenering is iedere keer dezelfde, ook nu weer, namelijk dat men geniet van redactionele onafhankelijkheid en dat die onder de verantwoordelijkheid van de hoofdredacteuren valt. De journalistieke medewerkers zijn gebonden door de deontologische code met onder meer de onpartijdigheidsplicht en de non-discriminatieplicht. De nieuwsdienst dient te berichten over

alle relevante feiten en alle relevante standpunten. De relevantie wordt echter in alle onafhankelijkheid bepaald door de redactie op basis van journalistieke en deontologisch verantwoorde criteria. Actualiteits- en nieuwsprogramma's worden in hun inhoud in hoge mate bepaald door actualiteit en nieuws. Daarbij worden geen namenlijstjes gehanteerd en geen overtuigingen, expertises of personen worden uitgesloten of willekeurig uitgenodigd. De verplichting om alle relevante standpunten aan bod te laten komen, staat niet gelijk met het brengen van de standpunten van alle groeperingen en verenigingen, noch moeten alle relevante standpunten binnen één uitzending aan bod komen. Dit is de opvatting die de VRT tot nu toe altijd gehad heeft.

Noch het Mediadecreet, noch de beheersovereenkomst vereisen dat lijsten worden bijgehouden, niet voor de nieuwsdienst en niet voor de andere programma's. De VRT toont zich wel transparant en open door gedetailleerd te antwoorden op elke parlementaire vraag inzake de aanwezigheid van politici in de andere programma's zoals entertainmentprogramma's. Daar wordt ook iedere keer het vermelde standpunt als norm gebruikt.

Krachtens artikel 6, paragraaf 2, van het Mediadecreet moeten de programma's van de VRT onder meer bijdragen tot de verdere ontwikkeling van een democratische en verdraagzame samenleving. De VRT moet volgens dat artikel via haar programma's bijdragen tot een onafhankelijke, objectieve en pluralistische opinievorming in Vlaanderen. De VRT-nieuwsdienst stelt zich bewust te zijn van die informatieve opdracht om op een evenwichtige manier politieke standpunten aan bod te laten komen in de programma's. Dit betekent echter niet dat de VRT verplicht lijsten moet bijhouden van de aanwezigheid.

Met het oog op de evenwichtigheid, onpartijdigheid en de relevantie van politieke standpunten in de nieuwsdienstprogramma's, gebeurt er op regelmatige basis overleg en discussie op de redactie van elk nieuwsdienstprogramma. Dit gebeurt in samenspraak met de eindredactie en in bepaalde gevallen met de hoofdredactie. Interne en externe klachten en opmerkingen worden steeds ter harte genomen. Ze worden besproken per redactie en waar nodig ook door de hoofdredactie.

Ik meen dat ik al uitvoerig heb aangegeven wat de motivatie van de VRT is. Als iemand denkt dat het niet conform het Mediadecreet is, dan kan die terecht bij de VRM, die daarop toeziet. Als iemand vindt dat de VRT het Mediadecreet niet naleeft, kan die naar de VRM gaan.

Zoals de heer Wienen aangeeft, houdt in Frankrijk de CSA toezicht op het respect voor pluralisme, in het bijzonder voor de politieke en algemene informatieprogramma's. Daartoe werkt de CSA samen met de omroepen. Een groot aantal televisieomroepen moeten elke maand verplicht aan de CSA een overzicht bezorgen van de interventietijd van politici, de 'personnalités politiques', die op hun kanaal aan het woord geweest zijn. Die overzichten moeten een onderscheid maken tussen tussenkomsten in televisiejournals en informatiebulletins enerzijds en magazines anderzijds. De CSA kan a posteriori een controle uitvoeren op de juistheid van de door de omroepen verstrekte gegevens.

Voor de grote omroepen, die samen ongeveer 70 procent van het publiek vertegenwoordigen, namelijk TF1, France 2, France 3, Canal+ voor de niet-versleutelde programma's en M6, maakt de CSA parallel met de omroepen ook zelf een overzicht van de spreektijden. De controle wordt elk trimester uitgevoerd voor de nieuws- en informatiebulletins en elk semester voor de magazines en andere programma's. De resultaten zijn te consulteren op de website van de CSA.

Deze Franse regeling is wat mij betreft vrij omslachtig en arbeidsintensief, zowel voor de omroepen als voor de regulator.

Daarnaast wil ik erop wijzen dat het Steunpunt Media onder meer het monitoren van media-inhoud als opdracht heeft. Het Steunpunt Media publiceerde in het verleden verschillende onderzoeksresultaten over de aanwezigheid van politici in de nieuwsdienstprogramma's van de Vlaamse omroepen. De nieuwsmonitors die ze publiceerden in deze context, waren onder

andere: september 2010, Franstalige politici in de journaals; oktober 2010, regeringsdeelname en media-aandacht voor Nederlandstalige partijen en politici; november 2010, politici en partijen in het Vlaamse tv-nieuws tijdens de federale verkiezingscampagne van 2010; november 2011, Vlaamse parlementsleden in de Vlaamse televisiejournaals en april 2013, gemeenteraadsverkiezingen 2012.

Met het oog op de komende verkiezingen benadrukt de VRT-nieuwsdienst dat hij, zoals altijd, maar met verhoogde aandacht gezien de verhoogde gevoeligheid bij de kandidaten voor de verkiezingen, zo breed en zo open mogelijk zal informeren. Daarbij wordt erover gewaakt dat alle standpunten aan bod kunnen komen met het oog op een goed evenwicht van de politieke standpunten en de relevantie ervan voor het politieke en publieke debat.

Mijnheer Wienen, de nota ‘De VRT en de democratische samenleving’ waarnaar u verwijst, werd destijds – inmiddels een hele tijd geleden – opgesteld als interne reflectienota en niet als formele richtlijn. Wat vandaag van toepassing is, is niet meer die nota, maar het nieuwe redactiestatuut. Daarin staat nu vermeld: “De relevante bepalingen uit de beheers-overeenkomst die de VRT heeft of zal afsluiten met de Vlaamse overheid, hierin begrepen het door de VRT aangegane engagement om in de uitvoering van de openbare omroepopdracht alle principes te respecteren die zijn geformuleerd in de diverse resoluties, verklaringen en aanbevelingen van de Raad van Europa en de Europese Unie.” Dat is nu de algemene bepaling. Er zijn geen specifieke andere nota’s meer van toepassing.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, ik ben hoopvol. Niet vanwege uw antwoord, maar wel vanwege de bijdrage van twee collega’s.

Niet vanwege uw antwoord, omdat ik hoop dat dit antwoord stilaan het laatste antwoord van de VRT is geweest dat in die vorm werd gegeven aan deze commissie. We leren er namelijk niets nieuws uit en raken niet veel verder dan wat we altijd al hebben gekregen. De uitleg over het redactiestatuut, de uitleg over de bepalingen in het Mediadecreet, enzovoort kennen we allemaal. Wij vragen alleen meer transparantie.

Ik stel die vraag om verschillende redenen. De heer De Coene zal zich om andere redenen hebben aangesloten dan ik. Hij zegt dat het belangrijk is dat er meer transparantie komt in de aanwezigheid van politici op de VRT als we willen vermijden dat men desinformatie zou verspreiden. Ik vind het goed dat hij dat zegt. Ik hoor dezelfde bezorgdheid bij de heer Vandaele.

Ik hoop dat er in de volgende legislatuur aan de VRT misschien wel eens zal worden gezegd: “Beste jongens en meisjes, het is toch wel nuttig dat die cijfers bekend zijn.” Het is ook nuttig om de redenen die ik heb aangegeven. De heer De Coene gaat daar voor een stuk op in. Er circuleren heel veel cijfers die niet officieel zijn. Sommige daarvan zijn volgens mij wel correct, maar het zou eventueel kunnen leiden tot desinformatie. De heer Vandaele pleit ervoor dat dergelijke cijfers moeten kunnen worden bekendgemaakt. In het begin van de legislatuur stond ik helemaal alleen met dit soort standpunten. Ik ben blij dat er nu toch iets meer toenadering is over dit standpunt. Ik hoop dat we verder kunnen gaan op die ingeslagen weg.

Wat de verkiezingsuitzendingen betreft, vind ik het stuitend dat de VRT laat weten dat ze verhoogde aandacht zal hebben voor de aanwezigheid van politici in verkiezingstijd. Ik vind dat de VRT die aandacht niet alleen in verkiezingstijd moet hebben, maar het hele jaar door, onder meer vanwege het feit dat die openbare omroep partijpolitiek neutraal en objectief moet zijn en niet mag discrimineren op basis van politieke overtuigingen. Daar moet dag in dag uit, jaar na jaar, en niet alleen in verkiezingsjaren, verhoogde aandacht voor zijn.

Uw antwoord was weinigzeggend, maar daar kunt u niets aan doen. U krijgt van de VRT wat u krijgt. De interventies van de collega van de N-VA en de collega van sp.a stemmen mij toch licht hoopvol.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer Wienen, het was natuurlijk niet de bedoeling dat wij u hoopvol zouden stemmen. Mijn excuses daarvoor.

Ik wil even doorgaan op wat de voorzitter daar heeft gezegd. Mijnheer De Coene, volgens u toont Villa Politica steeds dezelfde mensen. Dat zijn niet steeds de mensen die de grootste parlementaire inzet aan de dag leggen. Is het dat wat u bedoelt?

De heer Philippe De Coene: Mijnheer Vandaele, dat is wat u ervan maakt. Ik wil heel voorzichtig zijn. Ik zie vaak dezelfde mensen opduiken. Ik zie veel mensen nooit opduiken. Dat staat los van hun parlementaire activiteiten.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer De Coene, in dat geval had ik u goed begrepen. Wat me ook opvalt, is dat mensen die zelden in het halfrond zijn, wel worden getoond op het ogenblik dat ze er zijn. Ik zie daar een zekere redactionele logica in. Het is de bedoeling nieuws te brengen. *(Gelach)*

De heer Wim Wienen: Mijnheer Vandaele, hebt u het over uw partijvoorzitter?

De heer Wilfried Vandaele: Ik heb het over mensen in alle partijen. Er wordt nieuws gebracht.

De heer Bart Caron: Dat nieuws gaat over mensen en dieren.

De heer Philippe De Coene: Het moet mogelijk zijn ze te herkennen. Ze mogen niet verkleed zijn. *(Gelach)*

Ze kunnen iets afzetten. Is het niet de televisie, dan toch hun hoofddekse.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Zonder afbreuk te doen aan het antwoord dat de VRT me heeft gegeven, wil ik nog even benadrukken dat ik zelf verschillende initiatieven heb genomen. Ik heb het kenniscentrum gevraagd in de aanloop naar de verkiezingen een analyse te maken van de verschijningen en van de zendtijd met betrekking tot de verschillende politieke partijen. We zullen die informatie na de verkiezingen zeker ter beschikking stellen van het Vlaams Parlement.

De heer Wim Wienen: Dat is, in alle eerlijkheid, gestart met het ENA. Ik wil het debat niet rekken, maar het had eerst enkel betrekking op de nieuwsuitzendingen en op de kranten. Vervolgens is dat ietwat uitgebreid. Er zijn nog steeds programma's die onder de nieuwsdienst van de openbare omroep ressorteren die niet worden gemonitord.

Minister Ingrid Lieten: Ik heb gevraagd nu niet enkel de journaals, maar ook de andere nieuwsprogramma's en de kranten te monitoren. Daardoor zullen we na de verkiezingen zeker en vast beschikken over een beleidsdocument dat iedereen zal kunnen analyseren.

De heer Philippe De Coene: Ik wil daar nog iets aan toevoegen. Het was niet mijn ambitie de heer Wienen gelukkig te maken. Dat betekent niet dat ik hem per se ongelukkig wil maken. Dat is nu ook weer niet het geval.

Naar aanleiding van het nieuw decor van de nieuwsstudio's hebben we een werkbezoek aan de VRT gebracht. We hebben toen een interessant gesprek gevoerd. We mogen dit niet tot een goedkope kritiek op de nieuwsdienst laten verworden. Ik vind wel dat iedereen een zekere mate van maturiteit moet hebben en de zaken moet stellen zoals ze zijn. Indien de redactie zo sterk en zo onafhankelijk is, zal ze hier tekst en uitleg bij kunnen geven.

Ik heb soms de indruk dat het niet op partijen is gebaseerd en dat andere zaken een rol spelen. Naar aanleiding van de zogenaamde realityprogramma's hebben we hier ooit een zeer delicaat debat gevoerd. In de slipstream daarvan heb ik veel gesprekken met programma-assistenten gevoerd. Ze hebben me uitgelegd wat allemaal een rol speelt. Daar horen soms extrasportieve criteria bij. Het zou nuttig zijn dit eens in een of andere masterthesis te onderzoeken en na te gaan hoe het allemaal komt. Volgens mij zouden de resultaten verrassend zijn.

Minister, ik heb geaarzeld en me uiteindelijk tot een schriftelijke vraag beperkt. Ik wilde immers niet meer ophef creëren. In feite wilde ik helemaal geen ophef. Door gewoon de vraag te stellen, voelt iemand zich al ‘ambetant’. Het lijkt wel alsof ik dit vanuit een gefrustreerde houding doe. Ik heb mijn schriftelijke vraag echter puur uit interesse ingediend. Om vrij te zijn van elk vermeend belang heb ik dit pas op het einde van de legislatuur gedaan. Ik kom waarschijnlijk niet meer terug. *(Opmerkingen)*

Mijnheer Vandaele, mirakels kunnen gebeuren, niet enkel in Brussel, maar ook in West-Vlaanderen. Het zou een ernstig mirakel zijn. Ik dank u voor uw bemoedigende woorden. U hebt me eens te meer gelukkig gemaakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de buitenlandberichtgeving op de VRT

- 997 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de beslissing van de VRT om haar correspondenten in China en de VS terug te halen

- 998 (2013-2014)

De heer Bart Caron: Voorzitter, ik dank u voor de agendering van deze vraag om uitleg, die ik na ons werkbezoek aan de VRT heb ingediend. In de marge van dit werkbezoek hebben we met een aantal mensen van de nieuwsdienst, en zeker met Björn Soenens, over deze kwestie gepraat. Aangezien de vraag om uitleg al meer dan een maand geleden is ingediend, gaat het ondertussen natuurlijk om oud nieuws.

De VRT heeft beslist de vaste correspondenten uit de Verenigde Staten, China en Nederland terug te roepen. Hun standplaats wordt Brussel. In de toekomst zal worden gewerkt met pop-uppers, mensen die worden uitgestuurd naar plaatsen die plots in de politieke of andere actualiteit terechtkomen.

Ik kan enkel een verband leggen met de beheersovereenkomst. Daarin staat te lezen dat er een permanente en evenwichtige aandacht voor de buitenlandberichtgeving en voor de internationale duiding moet zijn. De vraag is hoe de VRT hiervoor zorgt. De beheersovereenkomst bevat enkel een algemene bepaling en geen concrete bepalingen.

Mijn eerste reactie is dat er voor een goede buitenlandberichtgeving nood is aan voeling met de leefcultuur, de stijl en de politieke context van een land. Dit vergt een relatief permanente aanwezigheid. Misschien zijn mijn ideeën voorbijgestreefd. De wereld is een dorp. Het internet en de mobiliteit maken het mogelijk vanuit heel de wereld mee te kijken. Het zou kunnen, maar ik merk dat grote buitenlandse nieuwsomroepen van het type BBC World of CNN nog altijd werken met vaste mensen in het buitenland. Het is wellicht nuttig, en dat doet de VRT al in belangrijke mate, om samen te werken met de NOS. Dat zou ook kunnen met de RTBF, waarom niet, als we het taalprobleem min of meer kunnen oplossen. Je zou krachten kunnen bundelen om wat te besparen. Ik wil eigenlijk niet dat dergelijke keuzes worden gemaakt louter vanuit een besparingslogica.

Minister, erkent u de meerwaarde van vaste correspondenten ten opzichte van pop-uppers of omgekeerd? Kan er nog sprake zijn van “permanente en evenwichtige aandacht voor buitenlandberichtgeving en internationale duiding” zonder vaste correspondenten? Komt de samenwerking met de NOS in het gedrang door de beslissing om de vaste VRT-corres-

pondenten terug te roepen? Ik meen te weten dat er een afspraak is dat Vlaamse correspondenten ook voor de NOS werken en vice versa. Is het denkbaar om tot een versterkt, Europees gecoördineerd netwerk van correspondenten te komen, al dan niet via de EBU? Dat lijkt me ook een mogelijke werkwijze.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, de vraag is inderdaad enkele weken oud. De VRT besliste om nog dit jaar haar buitenlandcorrespondenten terug te halen uit China en de Verenigde Staten. Vanaf januari 2015 moeten zij vanuit Brussel werken. De beslissing past in een vernieuwing van de VRT-nieuwsdienst. Het gaat om Stefan Blommaert en Tom Van de Weghe, twee ex-collega's die ik enorm waardeer, maar dat doet eigenlijk niet ter zake.

Ter vervanging komen er pop-upcorrespondenten, journalisten die voor langere tijd naar het buitenland worden gestuurd wanneer daar nieuws moet worden gecoverd. Als voorbeeld wordt gegeven dat Nina Verhaeghe als eerste pop-upcorrespondent de verkiezingen van 25 mei in Wallonië zal verslaan. Dat lijkt me geen goed voorbeeld, want het zou ongelofelijk jammer zijn als de VRT verkiezingen in het Franstalige landsgedeelte niet zou verslaan. Naar aanleiding van de verkiezingen in 2010 hebben we daarover ook een debat gehad.

De algemeen hoofdredacteur van de VRT verdedigt de beslissing door te wijzen op het feit dat buitenlandse correspondentschappen heel veel vaste kosten met zich meebrengen. Ik citeer: "Door die te schrappen kunnen we investeren in berichtgeving vanuit landen waar we nu weinig of geen toegang toe hebben." De vrees van de heer Caron en heel wat andere mensen is dat het gaat om een besparingsoperatie. Dat wordt weerlegd. De VRT stelt dat het niet om een besparingsoperatie gaat: "We schroeven het budget voor buitenlandberichtgeving niet terug. Alleen investeren we liever in journalistiek dan in huurkosten." Ik begrijp dat, maar als je voor drie of vijf weken naar een land gaat, heb je ook hotelkosten die navenant zijn. Die redenering lijkt me niet sluitend.

Uiteraard hebben wij ons niet te moeien met de operationele uitwerking van het verhaal. Maar we hebben in 2011 nog een resolutie goedgekeurd, minister, voor meer buitenlandberichtgeving of meer buitenlands nieuws bij de VRT. Deze gang van zaken gaat daar tegenin. Juist wat buitenlands nieuws betreft, zal de openbare omroep het verschil moeten maken met de commerciële omroepen. Dat is een belangrijke corebusiness. Als je kijkt naar het aandeel buitenlands nieuws vijftien jaar geleden bij de VRT, is er nu een groot aandeel en dat blijkt ook uit de waarderingscijfers. Bij grote internationale conflicten en incidenten respecteert en waardeert de Vlaamse kijker de openbare omroep en stemt hij ook af op de VRT.

Als we kijken naar de openbare omroepen in onze buurlanden van vergelijkbare grootte, Nederland of Denemarken, stel ik vast dat die landen vandaag vaste correspondenten hebben in de VS en in Azië. Ik begrijp dit echt niet. We moeten ons niet inlaten met operationele keuzes, maar ik kan me niet van de indruk ontdoen dat deze beweging vooral vanuit financieel oogpunt gebeurt en dat daarbij het aanbod aan buitenlands nieuws op termijn zal verkleinen.

Minister, deelt u mijn bezorgdheid dat er op deze manier minder achtergrondverhalen, reportages en nieuws zullen worden gemaakt, die niet via de buitenlandse persagentschappen worden aangeleverd? Vindt u niet dat de VRT, zoals vele andere Europese openbare omroepen, vaste correspondenten moet hebben, misschien nog op andere plaatsen, maar zeker in Azië en Noord-Amerika?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro: Voorzitter, minister, collega's, het is een gelukkig toeval dat we vorige vrijdag op werkbezoek zijn geweest bij de VRT, want dit is daar kort aan bod gekomen in de discussie met de hoofdredactie. Zoals de collega's al hebben gezegd, is daar gemeld dat men een andere formule kiest. Ik had uit die uitleg ook begrepen dat men niet alleen met pop-

upcorrespondenten, maar ook met themacorrespondenten zou werken. Mensen die een thema volgen, bijvoorbeeld onderwijs, over de hele wereld en ook op verplaatsing mogen of moeten gaan. Als de redenering is dat geen vaste correspondenten hebben, minder kost, is er dan een vergelijking mogelijk met de alternatieven? Hoeveel minder zou het zijn? Niet dat voor mij de kost primeert, want inhoud is belangrijker.

Uit de presentatie van de man van de European Broadcasting Union (EBU) heb ik nog iets geleerd. Hij had het zelf over goede voorbeelden van omroepen in Europa – ik weet helaas niet meer of het over Duitsland of Zweden ging – die gekozen hadden voor veel correspondenten en die daardoor hun betrouwbaarheid en nieuwswaarde hebben opgedreven. Ik heb dat genoteerd. Het stond een beetje in contrast met wat we in de studio hebben gehoord.

Voorzitter, deze vragen wou ik toevoegen. Ik wou ook nog vragen of er niet meer samenwerking mogelijk is, niet alleen met andere openbare omroepen waar men het Nederlands hanteert, maar ook via ondertiteling met anderstalige omroepen die correspondenten in het buitenland hebben. Als we in de Europese Unie samenwerken, moet dat toch kunnen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, minister, collega's, zonder in te gaan op de eigenlijke discussie van besparingen of niet, is het in ieder geval zo dat het geen versterking is van de buitenlandberichtgeving. Nochtans had het Vlaams Parlement dit vorig jaar gevraagd.

Ik wil toch even terugkomen op wat de heer Caron zei en net ook de heer De Ro. Misschien moeten we de mogelijkheid van samenwerking met de Nederlanders nog eens nagaan. Ik weet dat dit bij sommigen kwaad bloed zet, want niet iedereen is daar zo happig op. Persoonlijk voel ik er wel wat voor. Er zijn periodes waarin die samenwerking heel intens was. In Washington hebben we ooit een gezamenlijke post gehad met onder meer Johan Depoortere en Anna Nijsters. Het is een win-winsituatie en zeker in tijden van krapte is dat een goede werkwijze, los van het feit dat we zo elkaar ook nog wat beter leren kennen. Dat is ook altijd meegenomen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, collega's, ik heb aan de VRT toch wat uitleg gevraagd.

De VRT heeft deze beslissing genomen om een meer uitgebreid en meer divers buitenlands nieuws mogelijk te maken. De permanente en evenwichtige aandacht voor het buitenland in de uitzendingen van de VRT-nieuwsdienst wordt door het vernieuwde buitenlandbeleid vergroot. Het beschikbare buitenlandbudget binnen de VRT-nieuwsdienst wordt herschikt en geheroriënteerd. De vaste correspondentenbureaus in Peking en Washington worden na 2014 niet voortgezet. Het vrijgekomen geld van de vaste bureaus zal volledig terugvloeien naar extra reportagereizen en nieuwe tijdelijke correspondentschappen. Op die manier maakt de VRT-nieuwsdienst geld vrij om in meer landen, op meer thema's en op meer tijdstippen eigen VRT-verslaggevers uit te sturen. Zij kunnen nu voor langere tijd vanuit sommige landen verslag uitbrengen en daardoor ook meer diepgaande informatie en achtergrondverhalen brengen. De wereld is vandaag zo 'verbonden', dat vaste bureaus en correspondenten geen absolute voorwaarde meer zijn om meerwaarde te kunnen bieden.

De internationale focus verlegt zich intussen ook regelmatig: nu weer richting Moskou, dan meer richting Washington. De VRT geeft een aantal voorbeelden om aan te tonen dat het nieuwe beleid vruchten afwerpt. Bij de huidige protesten in Oekraïne had de VRT op 20 februari een wereldprimeur met zijn beelden van de schietpartij aan Maidan in Kiev. De VRT-nieuwsdienst was de afgelopen week – week 8 – het enige Belgische medium dat in de Centraal-Afrikaanse Republiek een reportage maakte. Ook daarvan zijn de beelden en reportages de wereld rond gegaan. De VRT-nieuwsdienst verwijst ook naar opmerkelijke reportagereizen zoals in Mali, in Zuid-Soedan en Syrië. Telkens ging het om zo veel meer

dan ‘hit-and-runjournalistiek’ waarbij iemand snel ergens naartoe wordt gestuurd om een paar beeldjes te maken en dan snel terugkomt. Vanuit de verschillende landen kwamen portretten, reportages en analyses die hebben bijgedragen tot een beter begrip van die landen, de gebeurtenissen en maatschappelijke thema’s daar.

De VRT-nieuwsdienst wil voortaan, in plaats van alleen maar rond landen, ook meer thematisch gaan werken, over de vijf continenten heen. Door een thematische aanpak met verschillende reporters in verschillende landen in de wereld kunnen op hetzelfde moment onderwerpen worden uitgewerkt die uitmonden in reportagereeksen over bijvoorbeeld armoede, migratie, globalisering, voedselveiligheid, waterellende, klimaatverandering, energieproblemen enzovoort.

Een voorbeeld: begin februari was er de reeks rond 50 jaar migratie in het Journaal. Dat waren zes reportages, gedraaid in eigen land en in Marokko, over de integratie van toenmalige gastarbeiders. De reeks toonde een positieve, constructieve insteek. Zo werd de herenigingsproblematiek in cijfers uitgelegd, maar ook met een portret dat de cijfers een ‘ziel’ gaf. Het ging over een verliefde jonge Marokkaan die naar België wil komen om te trouwen met zijn geliefde. Er was ook een portret van drie generaties migranten met iemand uit de eerste generatie die de Nederlandse taal nooit heeft leren beheersen, iemand uit de tweede generatie die zich opwerkt en een dochter uit de derde generatie die nu afgestudeerd is als huisarts.

De VRT-nieuwsdienst kiest er dus voor om niet enkel rampen en aardbevingen te verslaan, maar om de samenlevingen waar ze naartoe gaat, dieper en breder te belichten. De pop-upcorrespondentschappen zullen die ambitie nog meer dan nu kunnen waarmaken, zo meent de VRT.

U weet dat ik de buitenlandberichtgeving belangrijk vind. We hebben er heel expliciet bepalingen over opgenomen in de beheersovereenkomst. Ik verwijs naar operationele doelstelling 17.2: “VRT Nieuws heeft een specifieke, permanente en evenwichtige aandacht voor buitenlandberichtgeving en internationale duiding. VRT Nieuws maakt binnen het jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst hiervoor een plan. VRT Nieuws rapporteert tweejaarlijks over de evolutie van het aandeel buitenlandberichtgeving in haar journaals. Op haar televisienetten wijdt VRT Nieuws naast buitenlands nieuws in de journaals, ook afzonderlijke programma’s aan buitenlandberichtgeving.”

Ik vind het belangrijk te benadrukken dat de VRT die opdracht moet waarmaken. De wijze waarop de VRT dit wil doen, is natuurlijk een operationele beslissing. Het is dus in eerste instantie aan de VRT om de methode te kiezen en aan ons om later te evalueren of die hernieuwde aanpak inderdaad duurzaam blijkt te zijn. Ik vind het ook belangrijk dat journalisten de mogelijkheid krijgen om kennis op te bouwen over een regio, een continent, of een cultuur. Dat moet een investering zijn over de jaren heen. We moeten ons hoeden voor te vluchtige of te oppervlakkige journalistiek. Het is niet goed om vlug ergens naartoe te vliegen om een beeldje te schieten en te vertellen wat men evengoed van de websites van de internationale agentschappen kan aflezen, maar dan met het beeld op de achtergrond. Dat biedt weinig meerwaarde. Het is belangrijk dat men methodes zoekt waardoor men dieper kan graven. Dat heeft men nu voor ogen.

De VRT-nieuwsdienst heeft mij meegedeeld dat hij niet minder, maar net meer achtergrondverhalen wil maken, ook uit de VS en Azië. Dat zal voortaan niet vanuit vaste bureaus in Washington en Peking gebeuren, maar door middel van een intense voorbereiding en research op de redactie. Daarna kan men heel gericht op reportagereis te vertrekken. Overigens blijft de expertise van Tom Van de Weghe en Stefan Blommaert bestaan na hun terugkeer. Die zal ook worden gebruikt.

VRT Nieuws werkt ook in veel landen samen met lokale spelers die het leven in die bepaalde regio’s zeer goed kennen en die ook lokale research verrichten. Dat geeft altijd een meerwaarde voor reporters die op reportage gaan. De aandacht zal dus niet afnemen, integendeel.

De VRT-nieuwsdienst is ook niet van plan om minder, maar om meer samen te werken, bijvoorbeeld met de collega’s van de NOS. Vaak gebeurt dat via uitgewisselde bijdragen of

door reportages die men gratis uitwisselt met elkaar. De hoofdredactie van de VRT overlegde hierover al met de hoofdredactie van de NOS.

Ik vind ook het denkspoor van de heer Caron interessant om ook te bekijken of dit niet verder kan worden uitgebouwd binnen de schoot van de EBU. Misschien kunnen andere partnerschappen worden gevonden. Ik ben het er ook mee eens dat issues rond taalbarrières kunnen worden opgelost: we moeten die kunnen overstijgen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, ik wil niet oordelen, want dat lijkt me niet eenvoudig, maar ik heb wel een drietal opmerkingen.

Ik vind het fijn dat de VRT er snel bij was in Oekraïne. Ik vind het ook fijn dat de VRT een achtergrondreportage heeft gemaakt in de Centraal-Afrikaanse Republiek, dat was inderdaad meer dan oppervlakkig nieuws. Mogen dat voorbeelden zijn die navolging krijgen. Ik juich ze heel hard toe, laat daar geen seconde twijfel over bestaan.

Het zou niet logisch zijn als wij dat soort primeurs zouden hebben in de grootsteden van de wereld, want daar zitten alle andere omroepen en netten ook. Het is vooral kwestie van alert reageren op een plek waar de wereldjournalistiek meestal niet als eerste aanwezig is.

Natuurlijk speelt ook het toeval een zekere rol. De journalist in kwestie verbleef in het hotel waar op het dak scherpshutters aanwezig waren. Ik herinner me die reportage. Het feit werd heel goed opgepikt en er werd een mooie uitzending over gemaakt voor de nieuwsdienst.

Anderzijds, als u snel en degelijk buitenlands nieuws wilt horen, waar kijkt u dan naar? Zal ik u daar het antwoord op geven? Als ik thuis in mijn zetel zit, dan zap ik daarvoor naar BBC World en CNN, naar dat soort zenders. En, excuseert u mij dat ik het zo lelijk zeg: ze lullen er soms ook maar op los om de tijd te vullen. En bij het minste stipje dat op een oceaan drijft, menen ze de vermiste Boeing gevonden te hebben. Ik weet ook wel dat er een zekere spektakelwaarde in zit, maar we kijken er wel naar omdat we weten dat het snelle berichtgeving is met een zekere duiding. Wij kunnen dat niet nastreven, dat is niet onze ambitie, maar ik ben toch een beetje ongerust over het benaderen van het buitenlands nieuws alsof dat een verzameling van Belga-berichten zou zijn – er zit gelukkig niemand van Belga in de zaal. Ik geef u deze twee uitersten ter verduidelijking van mijn betoog.

Ik hoop dat de VRT goed evalueert. Ik heb de indruk dat de beslissing in belangrijke mate werd ingegeven door de kostenfactor. De kosten lopen immers op voor de buitenlandse verslaggeving. Maar ik geef de VRT het voordeel van de twijfel.

Ik hoop dat de samenwerkingsverbanden met NOS en EBU verder kunnen worden ontwikkeld. Het zou voor verschillende Europese omroepen nuttig kunnen zijn om wel in dat Europees verband te zoeken naar samenwerking. Waar culturen en geschiedenissen elkaar raken, kan de journalistiek voor een stuk worden gedeeld, dat lijkt me wel zinvol.

Bij voorkeur moet de verslaggeving dan gebeuren door iemand die ter plekke is. Zelfs als de VRT, of wie dan ook, buitenlands nieuws heeft, zal men dat nieuws het liefste laten vertellen met beeld van ter plekke op de achtergrond, al is het maar voor twee seconden. We voelen allemaal de meerwaarde van de getuigenis van iemand die ter plaatse is. Pop-upjournalistiek kan dat volgens mij voor een deel oplossen. Het heeft het voordeel van de twijfel.

Ik hoop in elk geval dat we niet achteruitgaan op het vlak van buitenlands nieuws.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, ik wil een paar opmerkingen maken.

We spreken over continenten. Het is de bedoeling dat men daar dan mobiel is en probeert in te spelen op de actualiteit.

Het is evident dat het epicentrum van het internationaal nieuws in Moskou zit. Moskou is tweeënhalve uur vliegen. Dat lijkt mij geen probleem. Maar dan nog is er in de concrete situatie heel veel telefoonverkeer vanuit Washington enzovoort. Het belang van dat land is ongelooflijk groot, of we dat nu graag hebben of niet. Ik vind het echt een gemis dat men daar weggaat.

Als er iets gebeurt, gaan we daar naartoe. Ik heb dat ook lange tijd gedaan. Voor twee weken, drie weken, enzovoort. Je slaat daar dan je tent op en komt terug. Maar als je daar woont, voel je wat er in dat land leeft, ook dingen die niet door de persagentschappen worden gedeeld. Want we weten allemaal hoe dat gaat. De eerste beelden, de eerste verhalen, en dan pakt men zijn valies en vertrekt. Maar een lokale correspondent die al aanwezig is, heeft een week voorsprong. Dat wordt onderschat in dit verhaal. Ik begrijp dat niet. We zullen wel zien.

Wat zal er nu gebeuren? We zullen internationaal nieuws krijgen dat gebaseerd is op calamiteiten. We zullen pas vertrekken als er iets is gebeurd. De maatschappelijke evoluties, de dingen die bewegen in een land, nieuwe trends, en dergelijke, zullen we niet meer brengen, omdat de correspondent daar niet de knowhow voor of voeling mee zal hebben.

Ik ben bang dat ons buitenlands nieuws zal verschrallen. Wat er in verre landen gebeurt, zullen we vernemen via die nieuwsagentschappen. Zij maken de eerste beelden. Dit zal de reflex bij de buitenlandredactie ongelooflijk beperken. Dat is mijn vrees.

De samenwerking met de Nederlandse correspondenten zal natuurlijk blijven bestaan. Die is er nu ook: Ankie Rechess in Israël en het Midden-Oosten, Lia van Bekhoven in Londen enzovoort. Dat werkt goed. Het gaat hier echter over twee of drie continenten die met een vaste correspondent moeten worden bediend.

Er is sprake van een plan voor de buitenlandse berichtgeving. Ik zou dat plan wel eens willen inkijken, zodat we weten wat daarvan de krachtlijnen zijn.

We zouden ook graag hebben dat er na één jaar een evaluatie wordt gemaakt. Toen ik daar was, was dat al een discussiepunt: wat is de kostprijs, wat is de in- en output? Men moet altijd afwegingen maken.

Een netwerk van buitenlandse correspondenten vind ik een onmisbaar iets. Ik heb er geen probleem mee dat commerciële omroepen naar cijfers kijken, maar een openbare omroep moet het vaste adres zijn van de kijkers.

Daarom vraag ik naar het buitenlandsnieuwsplan en pleit ik voor een evaluatie na één jaar.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik zal de VRT vragen om het te bezorgen. Momenteel is de evaluatie in de beheersovereenkomst gepland na twee jaar. Natuurlijk wordt er ieder jaar een evaluatie gemaakt van de beheersovereenkomst en komt de VRT hierover ook rapporteren.

Naar aanleiding van de jaarlijkse evaluatie kan dat punt worden aangekaart. Ik zal dat zeker meegeven.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■